

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
«28» серпня 2021 року,
протокол № 1.

Перша проректорка, голова методичної
ради університету, кандидатка наук з
державного управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН

«28» серпня 2021 року

М.П.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«МІЖНАРОДНИ ТУРИЗМ»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 242 Туризм
галузі знань 24 Сфера обслуговування
денної форми навчання

РОЗРОБНИК:

Старша викладачка кафедри публічного управління та адміністрування
«25» серпня 2021 року

_____ Тетяна ТРИГУБА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри публічного управління та адміністрування
«27» серпня 2021 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри, доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук,
доцент
«27» серпня 2021 року

_____ Едуард ЩЕПАНСЬКИЙ

Деканеса факультету управління та економіки,
кандидатка економічних наук, доцентка
«27» серпня 2021 року

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ЗМІСТ

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	4
1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	–	4
1.2.	Лекції	–	5
1.3.	Семінарські (практичні) заняття	–	6
1.4.	Самостійна робота студентів	–	11
1.5.	Індивідуальні завдання	–	12
1.6.	Підсумковий контроль	–	12
2.	Схема нарахування балів	–	13
3.	Рекомендовані джерела	–	15
3.1.	Основні джерела	–	15
3.2.	Допоміжні джерела	–	15
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	17

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак).		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1.	Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен.	20	4	4	-	-	12
2.	Становлення сучасних форм розвитку та державного регулювання міжнародного туризму.	16	2	4	-	-	10
3.	Міжнародна співпраця в галузі туризму.	16	2	4	-	-	10
4.	Статистика міжнародного туризму.	17	2	4	-	-	11
5.	Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку.	18	2	4	-	-	12
6.	Особливості формування туристичної пропозиції в умовах транснаціоналізації світової індустрії туризму.	15	2	2	-	-	11
7.	Сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму.	17	2	4	-	-	11
8.	Сучасний стан та перспективи розвитку міжнародного туризму.	16	2	2			12
	Усього	135	18	28	-	-	89

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Денна форма
1.	Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен.	4
1.1.	Міжнародний туризм, його сутність та форми.	
1.2.	Функції міжнародного туризму: доходна, зовнішньоекономічна, вирівнююча, створення нових робочих місць.	
1.3.	Соціокультурне значення міжнародного туризму.	
1.4.	Прояви негативного впливу міжнародного туризму на суспільство: екологічні, соціокультурні, психологічні, економічні.	
2.	Становлення сучасних форм розвитку та державного регулювання міжнародного туризму.	2
2.1.	Передісторія туризму.	
2.2.	Фактори формування попиту і пропозиції на міжнародному ринку туристичних послуг.	
2.3.	Форми організації державного регулювання туристичної сфери в країнах світу.	
3.	Міжнародна співпраця в галузі туризму.	2
3.1.	Міжнародна туристична співпраця.	
3.2.	Двостороння співпраця.	
3.3.	Багатостороння співпраця.	
3.4.	Основні міжнародні туристичні організації.	
4.	Статистика міжнародного туризму.	2
4.1.	Сучасні концептуальні засади статистики міжнародного туризму.	
4.2.	Статистика туристських потоків.	
4.3.	Статистика туристичних доходів і витрат.	
4.4.	Організація і методи статистичного обліку.	
5.	Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку.	2
5.1.	Ринок міжнародного туризму – його сутність та особливості.	
5.2.	Класифікація ринків міжнародного туризму.	
5.3.	Суб'єкти ринку туристичних послуг, специфіка їх цілей та діяльності.	
5.4.	Місце України на ринку міжнародного туризму.	
6.	Особливості формування туристичної пропозиції в умовах транснаціоналізації світової індустрії туризму.	2
6.1.	Транснаціональні корпорації у туристичній індустрії.	
6.2.	Транснаціоналізація готельного бізнесу.	
7.	Сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму.	2
7.1.	Зміст поняття та особливості індустрії міжнародного туризму.	
7.2.	Туроператори і туристичні агенти.	
7.3.	Заклади розміщення та харчування туристів.	
7.4.	Система транспортних перевезень.	
7.5.	Сучасний стан 4 глобальних системи бронювання : Amadeus, Galileo, Worldspan, Sabre.	
8.	Сучасний стан та перспективи розвитку міжнародного туризму.	2
8.1.	Сучасні мегатренди міжнародного туризму.	
8.2.	Перспективи розвитку міжнародного туризму в постковідний період.	
	Усього	18

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1–2

Тема 1: Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Міжнародний туризм, його сутність та форми.
2. Доходна функція міжнародного туризму.
3. Зовнішньоекономічна функція міжнародного туризму.
4. Вирівнююча функція міжнародного туризму.
5. Функція створення нових робочих місць.
6. Соціокультурне значення міжнародного туризму.
7. Прояви негативного впливу міжнародного туризму на суспільство: екологічні, соціокультурні, психологічні, економічні.

Аудиторна робота у групах

Завдання:

Проведення SWOT аналізу проявів негативного та позитивного впливу міжнародного туризму на суспільство. Дослідити позитивні фактори та можливості для розвитку міжнародного туризму, та дослідити негативні фактори та загрози які вони несуть.

Учасники: академічна група ділиться на дві групи де одна група працює над позитивними факторами та можливостями, інша над негативними факторами та загрозами.

Час виконання: 20 хв. на підготовку та 20 хв. на презентацію результатів роботи.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: міжнародний туризм, в'їзний та виїзний туризм, постійний та сезонний туризм, короткочасний та тривалий туризм, груповий та індивідуальний туризм, організований та самодіяльний туризм, кроскультурні відносини.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих.
- Ознаки, що дозволяють об'єднати туристів та екскурсантів до категорії міжнародних відвідувачів.
- Показники оцінки прямого та непрямого впливу міжнародного туризму на економіку окремих країн.
- Значення міжнародного туризму для збереження історико-культурних пам'яток, місцевих звичаїв та традицій.

Семінарське заняття 3–4

Тема 2: Становлення сучасних форм розвитку та державного регулювання міжнародного туризму.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Передісторія туризму.
2. Фактори формування попиту на міжнародному ринку туристичних послуг.
3. Фактори формування пропозиції на міжнародному ринку туристичних послуг.
4. Форми організації державного регулювання туристичної сфери в країнах світу.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: попит, пропозиція, економічні фактори, культурні фактори, міжнародні фактори, правове регулювання, податкове регулювання, стандартизація, ліцензування.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні

теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Основні мотиви подорожей у стародавньому світі та Середньовічній Європі.
- Розвиток елітарного туризму Нового часу.
- Технологічні та економічні передумови зародження організованого туризму.
- Форми організації державного регулювання туристичної сфери в країнах світу.
- Ключові урядові функції в галузі управління та контролю за розвитком туризму.

Практичні завдання

Завдання 1. Проаналізувати політичні, економічні, демографічні, соціокультурні та науково-технічні фактори формування попиту та пропозиції на міжнародному ринку туристичних послуг.

Завдання 2. За результатами дослідження заповнити таблицю (табл.1), та представити результати.

Таблиця 1.

Фактори формування попиту та пропозиції	
Фактор	Ефект

Семінарське заняття 5–6

Тема 3: Міжнародна співпраця в галузі туризму.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Міжнародна туристична співпраця.
2. Двостороння співпраця.
3. Багатостороння співпраця.
4. Основні міжнародні туристичні організації.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: співпраця, двостороння співпраця, багатостороння співпраця, ЮНКТАД, ЮНЕСКО, ВТО, ООН.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Найважливіші віхи діяльності ООН в організації системи міжнародного туристичного співробітництва.
- Спеціалізовані установи ООН, що займаються питанням розвитку міжнародного туризму.
- Класифікація міжнародних туристичних організацій, їх типи та види: урядові та неурядові, глобальні та регіональні, універсальні та спеціалізовані.

Семінарське заняття 7–8

Тема 4: Статистика міжнародного туризму.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Сучасні концептуальні засади статистики міжнародного туризму.
2. Статистика туристських потоків.
3. Статистика туристичних доходів.
4. Статистика туристичних витрат.
5. Організація і методи статистичного обліку.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестів.

1. Однією із причин виникнення статистики міжнародного туризму – це потреба здійснювати планування матеріально-технічної бази туризму.

а) так;

б) ні.

2. Заклади розміщення здійснюють поточну реєстрацію прибуттів.

а) так;

б) ні.

3. Подорожанин – будь-яка особа, яка подорожує між двома і більше країнами чи в межах країни свого проживання.

а) так;

б) ні.

4. Основними розділами статистики міжнародного туризму виступають:

а) статистика туристських потоків;

б) статистика туристичних доходів і витрат;

й) банківська статистика;

г) статистична стратифікація.

5. До одноденних відвідувачів належать:

а) міжнародні туристи;

б) відвідувачі країни без зупинки на ночівлю;

в) члени екіпажів іноземних транспортних засобів, які не ночують у країні призначення;

г) обслуговуючий персонал транспортних компаній.

6. До основоположних принципів вивчення туристичних витрат належать:

а) облік витрат, що мають прямий економічний ефект;

б) облік витрат незалежно від способу оплати;

в) облік витрат всіх осіб, що перетнули кордон країни;

г) облік надходжень.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: доходи, витрати, подорожанин, міжнародний подорожанин, міжнародний відвідувач, міжнародний турист, одноденний відвідувач, кількість прибуттів, тривалість перебування.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Історія розвитку статистики міжнародного туризму.
- Категорії які включають в класифікацію попиту в статистиці міжнародного туризму.
- Організація збору, систематизації і публікації статистичних даних міжнародного туризму на національному та міжнародному рівнях.

Семінарське заняття 9–10

Тема 5: Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Ринок міжнародного туризму – його сутність та особливості.

2. Класифікація ринків міжнародного туризму.

3. Суб'єкти ринку туристичних послуг, специфіка їх цілей та діяльності.

4. Місце України на ринку міжнародного туризму.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: сегментація ринку, цілі подорожі, кон'юнктура ринку, туристичний ринок, суб'єкти міжнародного туристичного ринку.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Міжнародне співробітництво в галузі туризму.

- Проблеми сегментування міжнародного ринку туристичних послуг.
- Сучасні тенденції у туристичному попиті, та його соціально-економічні модифікації.
- Пріоритетні заходи державної політики щодо стимулювання іноземного туристичного потоку в Україну.
- Співробітництво України з іноземними країнами в галузі міжнародного туризму.

Практичні завдання

Завдання 1. Проведення SWOT аналізу для визначення важливості міжнародного туризму в Україні. Дослідити позитивні фактори та можливості для розвитку міжнародного туризму в Україні, та дослідити негативні фактори та загрози які вони несуть.

Учасники: академічна група ділиться на дві групи де одна група працює над позитивними факторами та можливостями, інша над негативними факторами та загрозами.

Час виконання: 30 хв. на підготовку та 30 хв. на презентацію результатів роботи.

Завдання 2. Напрями подальшого розвитку вітчизняного ринку міжнародного туризму.

Семінарське заняття 11

Тема 6: Особливості формування туристичної пропозиції в умовах транснаціоналізації світової індустрії туризму.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Транснаціональні корпорації у туристичній індустрії.
2. Транснаціоналізація готельного бізнесу.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: транснаціоналізація, транснаціональна компанія, готельна ланцюг, франшиза, контракт на управління, консорціум, трансфертне ціноутворення, глобалізація, глобальний союз, стратегічний альянс.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Сутність туристської пропозиції. та її особливості за секторами туристичної сфери. Рівновага на ринку туризму.
- Турпродукт. Фактори виробництва туристичного продукту.
- Концентрація виробництва в туризмі.

Семінарське заняття 12–13

Тема 7: Сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Зміст поняття та особливості індустрії міжнародного туризму.
2. Туроператори і турагенти – їх місце в міжнародному туризмі.
3. Класифікація засобів розміщення у міжнародному туризмі.
4. Заклади харчування туристів.
5. Система транспортних перевезень.
6. Сучасний стан 4 глобальних системи бронювання : Amadeus, Galileo, Worldspan, Sabre.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: туроператори масового ринку, спеціалізовані туроператори, внутрішні туроператори, виїзних туроператорів, ініціативні туроператори, рецептивні туроператори, колективний засіб розміщення, індивідуальні засоби розміщення, договір про співробітництво, Amadeus, Galileo, Worldspan, Sabre.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Інформаційні технології в туризмі.
- Прогнозування перспектив розвитку індустрії міжнародного туризму експертами Всесвітньої туристичної організації.

Практичні завдання

Завдання 1. Проведення SWOT аналізу стану та розвитку міжнародної індустрії туризму та гостинності. Дослідити позитивні фактори та можливості розвитку міжнародної індустрії туризму, та дослідити негативні фактори та загрози які вони несуть.

Учасники: академічна група ділиться на дві групи де одна група працює над позитивними факторами та можливостями, інша над негативними факторами та загрозами.

Час виконання: 30 хв. на підготовку та 30 хв. на презентацію результатів роботи.

Семінарське заняття 14

Тема 8: Сучасний стан та перспективи розвитку міжнародного туризму.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Сучасні мегатренди міжнародного туризму.
2. Особливості міжнародного туризму в період до пандемії.
3. Перспективи розвитку міжнародного туризму в постковідний період.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: тренд, постпандемічний туризм.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Досвід країн у відновленні туристичного потоку в ковідний період.
- Особливості відпочинку в ковідний період.

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студента є однією з основних складових оволодіння навчальним матеріалом і виконується в позааудиторний час, передбачений тематичним планом навчальної дисципліни.

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти повинні навчитися самостійно мислити, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опанувати практичні навички з організації праці менеджера. Відповіді на питання повинні бути стисло законспектовані (у друкованому вигляді) з обов'язковим посиланням на використані джерела.

Тема 1: Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен.

Міжнародний туризм сьогодні істотно впливає на розвиток світогосподарських зв'язків, економіку окремих країн а також на формування толерантності та кроскультурних зв'язків. Яка з цих інтерпретацій міжнародного туризму є найбільш суттєвою на вашу думку для його розвитку? Впорядкуйте інтерпретації за важливістю для вас. Обґрунтуйте позицію.

- «туризм – посол миру»;
- «туризм – атрибут миру»;
- «туризм – є метою миру, регіонального розвитку та міжнародного зростання»;
- туризм – «дизайнер суспільства»;
- туризм – «фактор індивідуального і колективного самовдосконалення»;
- туризм – «модель стійкого розвитку»;
- туризм – «сфера, яка використовує культурне надбання людства та вносить свій вклад у його збагачення».

Тема 4: Статистика міжнародного туризму.

Статистика міжнародного туризму має ряд особливостей та там важливе значення для розвитку індустрії. Для виконання самостійної роботи потрібно за допомогою статистичних даних приведених у щорічниках UNWTO заповнити таблицю 2. За даними таблиці визначити найбільш популярні щодо кількості туристів країни, субрегіони, макрорегіони. Які країни є лідерами з кількості іноземних туристів та доходів від міжнародного туризму.

Таблиця 2

Статистика міжнародного туризму

Макрорегіон	Субрегіон	Основні країни прийому	Туристичні прибуття (20 р.)	Надходження від туризму (20 р.)	Дохід від одного туриста

Тема 5: Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку.

Дослідити та висловити свою думку щодо питання: «Китайські туристи в Україні: перспективи для туристичного ринку» (країна походження туристів обирається самостійно). Під час огляду інформації за даною темою звернути увагу на кількість туристів прийнятих з обраної студентом країни. Зацікавленість туристів в обрані саме України для подорожі. Умови приїзду (туристичні формальності). Та зробити висновок про перспективу співпраці в обміні туристами.

Тема 6: Особливості формування туристичної пропозиції в умовах транснаціоналізації світової індустрії туризму.

Визначення перспективних напрямів розвитку світового туристичного ринку, які формуватимуться під впливом сучасних тенденцій транснаціоналізації світового господарства. Для виконання самостійної роботи:

1. Обрати компанію, представника індустрії туризму та гостинності (готельна мережа, туристичний оператор та інші), що діють на світовому туристичному ринку;
2. Проаналізувати масштаби та особливості діяльності ТНК (сфера діяльності, розташування материнського офісу, діяльність дочірніх підприємств, країни розміщення представництв, сфера діяльності представництв, специфіка послуг представництв);
3. Визначити економічний ефект діяльності ТНК.

Тема 7: Сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму.

Дослідження основних міжнародних організацій, що регулюють систему транспортних перевезень на міжнародному рівні. Для виконання самостійної роботи:

1. Обрати організацію:
  - a) Міжнародний союз автомобільного транспорту (МСАТ);
  - b) Міжнародна морська організація (ІМА);
  - c) Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО);
  - d) Міжнародна асоціація повітряних перевізників (ІАКА);
  - e) Міжнародна асоціація повітряного транспорту (ІАТА);
  - f) Міжнародний комітет залізничного транспорту (СІТ).
2. Дослідити: історію заснування, структуру, місію та основні завдання організації. Результати дослідження представити у вигляді слайд-презентації (10–15 слайдів).

1.5. Індивідуальні завдання

З цієї навчальної дисципліни не передбачені.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття та історія розвитку туризму.
2. Міжнародний туризм, його сутність.
3. Основні форми міжнародного туризму.
4. Охарактеризуйте функції міжнародного туризму.
5. Соціокультурне значення міжнародного туризму.
6. Прояви негативного впливу міжнародного туризму на суспільство.
7. Фактори формування попиту на міжнародному ринку туристичних послуг.
8. Фактори формування пропозиції на міжнародному ринку туристичних послуг.
9. Форми організації державного регулювання туристичної сфери в країнах світу.
10. Сегментація попиту на послуги туризму.
11. Міжнародна туристична співпраця.
12. Двостороння співпраця у сфері міжнародного туризму.
13. Багатостороння співпраця у сфері міжнародного туризму.
14. Основні міжнародні туристичні організації.
15. Сучасні концептуальні засади статистики міжнародного туризму.
16. Особливості статистики туристських потоків.
17. Специфіка статистики туристичних доходів.
18. Специфіка статистики туристичних витрат.
19. Ринок міжнародного туризму – його сутність та особливості.
20. Класифікація ринків міжнародного туризму.
21. Суб'єкти ринку туристичних послуг, специфіка їх цілей та діяльності.
22. Місце України на ринку міжнародного туризму.
23. Транснаціональні корпорації у туристичній індустрії.
24. Транснаціоналізація готельного бізнесу.
25. Особливості транснаціоналізації в туристичній індустрії.
26. Зміст поняття та особливості індустрії міжнародного туризму.
27. Туроператори їх роль в міжнародному туризмі.
28. Туристичні агенти та їх роль в міжнародному туризмі.
29. Класифікація засобів розміщення у міжнародному туризмі.
30. Охарактеризувати заклади харчування туристів.
31. Система транспортних перевезень.
32. Сучасні мегатренди міжнародного туризму.
33. Історія туризму середніх віків.
34. Перспективи розвитку міжнародного туризму в постковідний період.
35. Особливості туризму в ковідний період.
36. Проблеми розвитку міжнародного туризму в період до пандемії.
37. Міжнародний туризм як об'єкт статистичного дослідження.
38. Вплив туристичних ТНК на національну економіку країн світу.
39. Позитивні та негативні аспекти діяльності ТНК в приймаючих країнах.
40. Історія туризму нового часу.
41. Міжнародний туризм як чинник економічного розвитку.
42. Нормативно-правові засади міжнародного туризму.
43. Організація статистичного обліку в міжнародному туризмі.
44. Методи статистичних досліджень в міжнародному туризмі.
45. Особливості формування та вивчення туристичного попиту.
46. Значення міжнародного туризму для збереження історико-культурної пам'яток.
47. Значення міжнародного туризму для збереження місцевих звичаїв і традицій.
48. Класифікація міжнародного туризму.
49. Історія античного туризму.
50. Охарактеризуйте форми міжнародної співпраці в сфері туризму.
51. Основні статистичні одиниці туризму.
52. Туристичні витрати та їх класифікація.

53. Роль туристичної галузі для розвитку конкурентоспроможності національної економіки.
54. Роль міжнародних неурядових організацій у регулюванні міжнародного туризму.
55. Особливості транснаціоналізації світового туристичного ринку.
56. Сучасний стан глобальних системи бронювання: Amadeus, Galileo.
57. Сучасний стан глобальних системи бронювання: Worldspan, Sabre.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 9 лекційних занять за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
Денна	9	1,1	2,2	3,3	4,4	5,6	6,7	7,8	8,9	10,0

2.3. З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 14 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п.4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14, зі змінами).

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	5 тем	Номер теми					Усього балів
		Тема 1	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	4	4	4	4	4	20

3. Рекомендовані джерела

3.1. Основні джерела

1. Алієва-Барановська В. М. Міжнародний туризм : навч. посібник-довідник / В. М. Алієва-Барановська, І. І. Дахно. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 344 с.
2. Божидарнік Т.В. Міжнародний туризм: навч. посіб. / Т.В. Божидарнік, Н.В. Божидарнік, Л.В. Савош [та ін.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 312 с.
3. Великочий В.С. Міжнародний туризм: навчальний посібник для студентів спеціальності 8.14010301 «Туризмознавство» / Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника / укладачі В. С. Великочий, О. І. Дутчак, В. В. Шикеринець. – Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2015. –254 с.
4. Гарбера О.Є. Організація туристичної діяльності в системі світового ринку послуг / О.Є. Гарбера // Економіка та держава. – 2010. - № 10. – С. 86–89.
5. Горіна Г.О. Ринок туристичних послуг: управління розвитком в умовах просторової поляризації: монографія / Г.О. Горіна. – Кривий Ріг: Видавець ФОП Чернявський Д.О., 2016. – 305 с.
6. Грянило А. В. Міжнародний туризм: проблеми та перспективи розвитку в Україні [Електронний ресурс] / А. В. Грянило, Н. І. Мацур // Фінансовий простір. - 2013. - № 4. - С. 144-148.
7. Зима О. Г. Організація міжнародного туризму: конспект лекцій / О. Г. Зима, Н. А. Дехтяр; Харк. нац. екон. ун-т. - Х., 2008. - 240 с.
8. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг: Геопросторові аспекти / О.О. Любіцева. — 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Альтерпрес, 2003. – 436 с.
9. Макогін З.Я. Міжнародний туризм [Текст] : навч. посіб. / Макогін З. Я. ; Центр спілка спожив. т-в України, Львів. торг.-екон. ун-т. - Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2018. - 395 с.
10. Мальська М. Я. Туристичний бізнес: теорія і практика: навч. посіб. / М.Я. Мальська, В.В. Худо. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 424 с.
11. Мальська М.П. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник / М.П. Мальська, Н.В. Антонюк, Н.М. Ганич. – К.: Знання, 2008. – 661 с.
12. Писаревський І.М. Організація туризму: підручник / І. М. Писаревський, С. О. Погасій, М. М. Покоłodна та ін.; за ред. І. М. Писаревського. – Харків: ХНАМГ, 2008. – 541 с.
13. Юрченко С.О. Міжнародний туризм [Текст] : навч. посіб. для студентів спец. "Туризмознавство", "Міжнародні економічні відносини" / С. О. Юрченко, О. Є. Юрченко ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. - 327 с.

3.2. Допоміжні джерела

Тема 1

14. Баглай О. Модель формування готовності до міжкультурного спілкування фахівців міжнародного туризму / О. Баглай // Молодь і ринок. - 2012. - № 5. - С. 131-135.
15. Вітер І.І. Глобальний ринок туристичних послуг: проблеми та перспективи розвитку / І.І. Вітер // Культура і освіта фахівців туристичної сфери: сучасні тенденції та прогнози. – К.: КУТЕП, 2005. – С. 513-521.
16. Кифяк В. Ф. Організація туризму: навч. посіб. / В.Ф. Кифяк. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2008. – 344 с.
17. Козак Ю.Г. Міжнародна економіка: навч. посібник / Ю.Г. Козак, Н.С. Логвінова, В.В. Ковалевський та ін. – Видання 2-ге перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 1118 с.
18. Коваль П.Ф. В'їзний туризм: навчальний посібник / П. Ф. Коваль, Н. О. Алешугіна, Г. П. Андрєєва та ін. – Ніжин: Видавництво Лук'яненко В. В., 2010. – 304 с.
19. Красовський С.О. Міжнародний туризм як чинник крос-культурної комунікації [Текст] : автореф. дис. ... канд. культурології : 26.00.01 / Красовський Сергій Олександрович ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. - Київ, 2019. - 19 с.
20. Побоченко Л.М. Міжнародний туризм у системі імперативів сталого розвитку [Текст] : автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.02 / Побоченко Леся Миколаївна ; Нац. акад. наук України, Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин. - К., 2008. - 18 с.
21. Черніна І.В. Міжнародний туризм як фактор соціально-економічного розвитку України: регіональний аспект [Текст] : автореф. дис... канд. екон. наук: 08.10.01 / Черніна Ірина Володимирівна ; НАН України, Ін-т екон.-прав. дослідж. - Донецьк, 2000. - 22 с.
22. Черніна І.В. Міжнародний туризм в економіці регіону [Текст] : навч.-метод. посібник / І. В. Черніна ; Донецький держ. ун-т управління. - Донецьк : ДонДУУ, 2006. - 167 с.

Тема 2

23. Абрамов В. В. Історія туризму : підручник / В. В. Абрамов, М. В. Тонкошкур. – Харків : Форт, 2010. – 286 с.
24. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. / В. Ф. Кифяк. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2003. – 300 с.
25. Максименко С. В. Туристська діяльність: міжнародно-правові аспекти / С. В. Максименко. – Одеса: Латстар, 2001. – 168 с.
26. Тарасова І.К. Стандартизація, сертифікація та ліцензування в туристичній діяльності: підручник / В. В. Тарасова, І. К. Нестерчук, І. М. Ковалевська, І. В. Мартинчук; Житомир. нац. агрокол. ун-т. - Житомир : ЖНАЕУ, 2018. - 371 с.

Тема 3

27. Алексеева Т. І. Міжнародні організації: навч. посіб. / Т.І. Алексеева / Харківський національний економічний ун-т. Х. : ХНЕУ, 2006. – 200 с.
28. Ковалевський В. В. Міжнародні організації: навч. посіб. для студ. екон. вузів і ф-тів / Одеський держ. економічний ун-т / Ю.Г. Ковалевський, В.В. Козак. – О. : Астропринт, 2001. – 288 с.
29. Кучик О. С., Суховолець І. Р., Сельмах А. Б., Литвин Г., Тюшка А. Міжнародні організації: навч. посібник / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка / О.С. Кучик (ред.). – 2-е вид., переробл. і доп. – К. : Знання, 2007. – 749 с.

Тема 4

30. Барна М. Ю. Економетричне моделювання динаміки туристичних потоків / М. Ю. Барна, Ю. Б. Миронов // Наук. вісн. Полісся. - 2017. - Вип. 4 (ч. 1). - С. 165-170.
31. Євтушенко В. А. Вплив міжнародного туризму на економічний розвиток та імідж окремої країни / В. А. Євтушенко, М. С. Рахман, Д. В. Мангушев // Проблеми економіки. - 2017. - № 2. - С. 26-34.

32. Король О. Д. В'їзні туристичні потоки та іноземна туристична привабливість (атрактивність) / О. Д. Король // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Географічні науки. - 2017. - Вип. 7. - С. 192-202.

33. Король О.Д. Міжнародний туризм: методика і матеріали статистичних досліджень [Текст] / уклад. О. Д. Король, Т. Д. Скутар ; Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : Рута, 2008. - 64 с.

34. Скляр Г. П. Статистичні показники розвитку сфери туризму в Україні: напрями удосконалення та гармонізація з міжнародними стандартами / Г. П. Скляр, Л. В. Дробиш, Л. І. Вишневецька // Екон. вісн. Донбасу. - 2017. - № 2. - С. 157-162.

35. Школа І. М. Розвиток туризму та прогнозування попиту на туристичні продукти Буковини / І. М. Школа, Я. І. Вихлюк, В. Ф. Кифяк // Соц.-екон. дослідж. в перехід. період: зб. наук. пр. - 2005. - Вип. 2. - С. 580-590.

Тема 5

36. Агафонова Л.Г., Агафонова О.Є. Туризм, готельний та ресторанный бізнес: Ціноутворення, конкуренція, державне регулювання: навч. посібник. - К., 2002. - 358 с.

37. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2001. – 395 с.

38. Гаврилюк С.П. Соціально-економічна природа та особливості ринку туристичних послуг / С.П. Гаврилюк // Ресторанне господарство і туристична індустрія у ринкових умовах: зб. наук, праць. – К., 2004. – С. 199-203.

39. Герасименко В.Г. Ринки туристичних послуг: стан і тенденції розвитку : монографія / за заг. ред. професора В.Г. Герасименко. – Одеса : Астропринт, 2013. – 334 с.

40. Гук Н. Міжнародні аспекти туристичної діяльності в Україні / Н. Гук // 36. наук. праць. – Вип. 35. – К.: ІСЕМВ НАНУ, 2002. – С. 112-115.

41. Зінченко В.А. Міжнародний молодіжний туризм в Україні (70-80-ті роки ХХ ст.) [Текст] / В. А. Зінченко ; Нац. акад. наук України, Ін-т історії України. - К. : Ін-т історії України, 2002. - 58 с.

42. Крижимінська Є. Г. Сучасний стан і перспективи розвитку міжнародного туризму в Україні / Є. Г. Крижимінська // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Сер. : Економічні науки. - 2014. - № 6. - С. 47-52.

43. Македон В. В. Поляризація України у сфері світового туризму: реалії та перспективи / В. В. Македон, Ю. В. Андреева // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. - 2018. - № 1. - С. 10-18.

Тема 6

44. Василюк Н.В. / Розвиток ринку туристичних послуг у контексті транскордонного співробітництва / Н.В. Василюк // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. - 2010. - Вип.3. - С. 160-165.

45. Горб К.М. Транскордонний туризм і проблеми його митного забезпечення / К.М. Горб // Вісник Академії митної служби України. Серія: Економіка. - 2014. - № 2. - С. 30-36.

46. Карпенко Ю. В. Сучасні тенденції глобалізації та регіоналізації відносин у сфері туризму / Ю. В. Карпенко // Екон. вісн. Донбасу. - 2017. - № 3. - С. 49-62.

47. Мацука В. М. Транснаціоналізація туризму в умовах сучасності / В. М. Мацука // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2017. - Т. 22, Вип. 4. - С. 21-25.

48. Ushakov D. Transnationalization as a trend of the present stage of international tourism development = Транснаціоналізація як тренд сучасного етапу розвитку міжнародного туризму / D. Ushakov, N. Simasathiansophon // Актуальні проблеми економіки. - 2016. - № 2. - С. 80-88.

Тема 7

49. Агафонова Л.Г. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: Ціноутворення, конкуренція, державне регулювання: навч. посіб. / Л.Г.Агафонова, О.Є. Агафонова. – К., 2002. – 358 с.

50. Бабарицька В.К Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення турпродукту: навч. посіб. / В.К. Бабарицька, О.Ю. Малиновська. – 2004. – 288 с.

51. Зайцева В.М., Корнієнко О.М. Міжнародний туризм та глобалізація в сучасному світі / В.М. Зайцева, О.М. Корнієнко // Вісник Запорізького національного університету. – 2012. – № 2 (8). – С. 55–65.

52. Рахман М. С. Кон'юнктурний аналіз розвитку готельної індустрії як складової туризму України / М. С. Рахман // Бізнес Інформ. - 2015. - № 11. - С. 205-212.

53. Ємець М.С. Міжнародний туризм в контексті сучасних інтеграційних процесів (на прикладі держав ЦСЄ та України) [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.02 / Ємець Марія Сергіївна ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Харків, 2014. - 21 с.

Тема 8

54. Бейдик О.О. Перспективи розвитку туризму в Україні та світі: управління, технології, моделі : колект. монографія / О. О. Бейдик, І. М. Волошин, І. В. Єрко, С. А. Жуков, Т. В. Зубехіна; ред.: І. М. Волошин; Луц. нац. техн. ун-т, Львів. держ. ун-т фіз. культури, Мукачів. держ. ун-т. - Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2016. - 392 с.

55. Кобрицький В. В. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку міжнародного туризму / В. В. Кобрицький, С. І. Ткачук // Інвестиції: практика та досвід. - 2012. - № 9. - С. 50-54.

56. Косар Н. С. Дослідження розвитку туризму в Україні в умовах кризи / Н. С. Косар, Н. Є. Кузьо // Актуальні проблеми економіки. - 2016. - № 2. - С. 115-125.

57. Мазаракі А. Туризм в Україні: виклики кризи / А. Мазаракі, С. Мельниченко // Вісн. Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. - 2015. - № 2. - С. 5-15.

58. Мірошник М. В. Дослідження сучасного стану та перспектив розвитку ринку туристичних послуг / М. В. Мірошник, Р. Г. Майстро, Є. О. Лучна // Бізнес Інформ. - 2017. - № 6. - С. 153-158.

59. Осипенко К. В. Розвиток міжнародної конкурентоспроможності туристичних регіонів світу: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.02 / К. В. Осипенко; Маріуп. держ. ун-т. - Маріуполь, 2015. - 24 с.

60. Макара О.В. Стан та перспективи розвитку туристичних послуг у контексті світових тенденцій / О.В. Макара // Вісник Львівського університету. Серія економічна. – 2014. – Вип. 51. – С. 573–578.

61. Вовчанська О.М./ Конфігурація світового ринку туристичних послуг в умовах пандемії COVID-19 / О.М. Вовчанська, Л.О. Іванова // Матеріали I Міжнародної науково-теоретичної конференції «Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique» (м. Париж, 05 лютого 2021 р.). Vinnitsia-Paris: Plateforme scientifique européenne & La Fedeltà. - 2021. - Vol.1. - С. 115-118.

62. Romanova A. Global trends of tourism development = Глобальні тенденції розвитку туризму / А. Romanova // Вісн. Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. - 2017. - № 6. - С. 32-42.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

https://www.otiholding.com/	- Туристична компанія «OTI Holding A.S.».
https://www.tuigroup.com/de-de	- Туристична компанія «TUI Group».
https://www.bestwestern.com/en_US.html	- Міжнародна мережа «Best Western International».
https://sofitel.accor.com/geoloc/selectdisplayzone/index.en.shtml	- Міжнародна мережа «Sofitel Hotels Group».
https://www.ihg.com/hotels/gb/en/reser	- Міжнародна мережа «Holiday Inn World wide».

vation

<https://www.marriott.com/default.mi>

<https://www.hilton.com/en/>

<https://www.ana.co.jp/en/jp/?type=e>

<http://ima.org.ua/>

<https://www.iata.org/>

<https://www.icao.int/Pages/default.aspx>

www.cit-rail.or

<https://www.unwto.org/>

- Міжнародна мережа «Marriott International».
- Міжнародна мережа «Hilton Hotel Corp.».
- Міжнародна авіакомпанія «American Airlines Group».
- Міжнародна морська організація (ІМА).
- Міжнародна асоціація повітряного транспорту (ІАТА).
- Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО).
- Міжнародний комітет залізничного транспорту (СІТ).
- Всесвітня туристична організація (UNWTO).